

Kaptárkövek a Vén-hegy oldalában

sziklatömbön 48 db fülkét lehet összeszámolni. A kaptárkövek területén 1958-ban kőbányát nyitottak, ezt követően többen is felszólaltak a kaptárkő-csoport megmentése érdekében, sürgetve védetté nyilvánításukat. Bár ezt követően a megyei tanács betiltotta a bányászatot, de az addigra már tetemes károkat okozott. 1960-ban végleg rendeződött a természeti és kultúrtörténeti emlékek sorsa: az Országos Természetvédelmi Tanács természetvédelmi területté nyilvánította a sziklavonulatot.

A Szomolyától nyugatra emelkedő Ispánberki-tető peremén és nyugati oldalában, a falutól keletre található Gyűr-hegyen, valamint az északra lévő Csobánkán szintén találhatóak kaptárkövek. A kaptárkő elnevezés a fülkés sziklákra csak Szomolyán volt használatos.

A faluban a gyümölcsstermesztés évszázados hagyományokra tekint vissza, különösen ismert és kedvelt a rövidszárú feketeszerecsnye, amelynek jellegzetessége még bordós-piros húsa és egyedi íze. A helybeliek hasonlóan büszkék az itt termő, kiváló minőségű szőlőre is, amely az Egeri Borvidék legfinomabb borainak alapanyaga. Szomolyán megtalálható néhány igazán jó borospince. A kis és nagy magánborászatok minden tekintetben a kornak megfelelő, színvonalas kikapcsolódást biztosítanak. A borászok elhivatottsága, tudása tiszteletet ébreszt azokban, akik elpoharagznak velük a kóstoláson.

Bükkaljai Kő-út Információs Pont Eger, Fellner-tömbbelső

bukkalja.info.hu

Polgármesteri Hivatal, Szomolya, Szabadság tér 1.
Tel.: 49/526-000 • www.szomolya.net

Térkép: Cartographia Kft.

1. Juhodály	3. Kaptárkő – Ispánberki-tető
2. Kaptárkő – Vén-hegy	4. Kaptárkő – Gyűr-hegy
(Szomolyai kaptárkövek	5. Kaptárkő – Csobánka
Természetvédelmi Terület)	

Fotók: Havasi Norbert, Klein Dávid, Szögedi Zsuzsa

Készítette a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület a Norvég Civil Támogatási Alap finanszírozásával.

www.kaptarko.hu

Szomolya

Szomolya katolikus temploma

Szomolya Egertől 18 km-re keletre, a Bükk hegység lábainál, a Kánya-patak völgyében fekszik. A település első írásos említése 1269-ből, egy adománylevélből való. A település ekkor még előnévvel: Ighazosszumula (Egyházasszumolya) szerepel. A község már a XIII. században két részből állt: Egyházas-, és Felsőszomolya. 1486-ban a felsőtárkányi karthauzi kolostor priorja megvásárolta Felsőszomolya pusztát. A falunak több birtokosa is volt, közülük

hosszú ideig az egri káptalan, aki még 1935-ben is 1208 kataszteri holdat birtokolt. A törökök a községet feldúlták és adófizetésre kötelezték. Földrajzi helyzete miatt azonban sem a török, sem a kuruc kor harcai nem tettek nagy kárt a faluban. A falu, Gömbös Gyula egykori miniszterelnök tiszteletére – halála után – 1937-ben felvette a Gömbösfalva nevet, és 1945-ig Gömbösfalvaként szerepelt az egykori térképeken. Szomolya az 1930-as években virágzó település volt, a szomolyai cseresznyének jelentős külföldi felvásárló piaca volt. A falu főterén álló Gömbös Gyula-szobrot 1945 után Szomolyáról szekéren elszállították ismeretlen helyre. Egyesek azt mesélik, hogy ma is a faluban van, elásták. Biztosat senki sem tud.

A Királyszéke sziklakúpja a Vén-hegy nyugati oldalán

Fazekasház a falu központjában

falu határában bányászott riolit- és dácittufa igen jó építőanyagának bizonyult, de ebbe a kőzetbe vajták a faluban mindenféle föllelhető pincéket és barlanglakásokat is, sőt a falu északi szélén egy hatalmas sziklába faragott juhodályt is találunk. Egy 1862-es összeírás szerint a faluban 82 barlanglakás volt, a két világháború között pedig 172 barlanglakásban 820 személy lakott. 1971-ben 39 ilyen ház található a községben, ebből 27 lakott. Országosan is jegyzett barlanglakás a Toldi utca 28. szám alatt található műemléki védelem alatt álló **tájház**.

Nevesek voltak a falu kőfaragó mesterei. A település hangulatát, utcaképet ma is meghatározzák a rakott kőfalak, kőkeresztek, szobrok, ámbitusoszlopok, melyek mind a helyi kőfaragók munkáját dicsérik. Híres kőfaragó család tagja volt **Szalóki Márton**. Nem tanulta a kőfaragást, csupán kedvtelésből művelte azt. Talán éppen ezért, bármilyen, a legfantasztikusabb elképzelést is kőbe tudta faragni. Élete vége felé látását elveszítette. Utolsó munkáit vakon készítette. A falu és környéke csak úgy ismerte, a „vak szobrász”. Lakóhelye, a mai **Kossuth L. út 38.** szám alatt volt. Pincéjének bejáratát két kőoroszlán díszítette, amik most a ház kapuzatán található. A pince bejárata felett egy relief található, bibliai eseményekkel, és történelmi alakokkal. Az időjárás a reliefet igen erodálta.

Élete végén, már vakon a pincébe két kőfülkét vajt. Az egyikben apró oltárt találunk Krisztussal és Máriával. A másik kőfülkében

A falu XIII. századból származó román stílusú temploma helyén épült a XIX. század végén a ma is látható **római katolikus templom** (titulusa: Kisboldogasszony), melynek keresztelőkútja, szenteltvíztartója Árpád-kori. A román kori templom faragott kőeit a temető kerítésébe építették be. Innen kibontva az egri vármúzeumba kerültek, s ma a kőtárban vannak elhelyezve.

A kőbányászat és kőfaragás elterjedése ezen a vidéken természeti adottság eredménye. A

Kőhodály a falu északi határában

egy kőből faragott ágy van. Élete végét teljes visszavonultságban, világtalanul itt töltötte.

Érdemes felkeresni a falu központjában álló **fazekasházat**. A mester országszerte híres kerámiáiról, az udvarán faragott kögyűjtemény található Szomolya múltjából. A falu háziorvosának, Dr. Molnár Istvánnak a kögyűjteményében az 1900-as évek elejétől lehet látni szobrokat, sírköveket, kőedényeket.

Szomolya község határában négy lelőhelyen – 13 kaptárkövön – összesen 137 db fülke van. A településtől nyugatra emelkedő **Vén-hegy** lejtőjén, a Kaptár-rét fölötti domboldalon nyolc nagyobb, kúp alakú kaptárkövekkel tagolt riolittufa-vonulat húzódik, ahol összesen 117 kaptárfülkét számolhatunk meg. Ebben a völgyoldalban sorakozik az összes magyarországi kaptárfülke együtöde. Ugyanitt, a Bükk egyik legnagyobb tufakúpján, az úgynevezett Királyszekén, egyetlen

Faragott kőoroszlán – Szalóki Márton munkája